

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Picasso Lyceum (25GA00)

2023-2024

Paletsingel 38 C
2718 NT Zoetermeer

Inhoudsopgave

- 1 Inleiding
- 2 Onze school & passend onderwijs
 - 2.1 Algemene gegevens
 - 2.2 Visie
 - 2.3 Onderwijs en ondersteuning
 - 2.4 Ondersteuning aan onze leerlingen
- 3 Ondersteuningsmogelijkheden van onze school
 - 3.1 Specialisten
 - 3.2 Voorzieningen
 - 3.3 Onderwijsaanbod
 - 3.4 Fysieke ruimten
 - 3.5 Protocollen
- 4 Organisatie van de ondersteuning
 - 4.1 Ondersteuningsroute binnen de school
 - 4.2 Samenwerking met kern- en ketenpartners
 - 4.3
 - 4.4
- 5 Bijlage

1. Inleiding

Passend onderwijs

Alle kinderen verdienen een passende plek in het onderwijs. Zij hebben recht op onderwijs dat hen uitdaagt en rekening houdt met hun behoeften. Kinderen gaan, als het kan, naar het regulier onderwijs. Soms is er speciaal onderwijs nodig voor leerlingen die dáár het best op hun plek zijn. Zo worden ze zo goed mogelijk voorbereid op een vervolgopleiding en op een plek in de samenleving.

Voor leerlingen die dat nodig hebben, werkt de school samen met organisaties die in en rond de thuissituatie jeugdhulp bieden.

Inhoud van dit document

Deze rapportage beschrijft de visie op ondersteuning van de school, de ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt om passend onderwijs te verzorgen en de ontwikkeldoelen die de school zichzelf stelt. Daarmee heeft dit document ook een functie voor het samenwerkingsverband, en voor ouders.

Rol samenwerkingsverband en school

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen een passende plek krijgen, hebben scholen regionale samenwerkingsverbanden gevormd. In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en het speciaal onderwijs samen. De scholen in het samenwerkingsverband maken afspraken over onder andere de begeleiding en ondersteuning die alle scholen in de regio kunnen bieden en over welke leerlingen een plek kunnen krijgen in het speciaal onderwijs. Ook maakt het samenwerkingsverband afspraken met de gemeenten in de regio over de inzet en afstemming met jeugdhulpverlening.

Ouders melden hun kind aan bij de school van hun keuze en de school kijkt welke ondersteuning het kind nodig heeft en wat de mogelijkheden van de school zijn. Deze rapportage kan ouders een handvat bieden in de keuze van een school doordat het een beeld geeft van de ondersteuning die de school aan hun kind zou kunnen bieden. Of de school voor hun kind de juiste plek is zal altijd uit een individueel gesprek over de behoeften van het kind blijken. Dit hangt namelijk niet alleen af van de aanwezige ondersteuning, maar ook van de specifieke capaciteiten en de ondersteuningsbehoeften van het kind.

Totstandkoming van dit document

Dit document is tot stand gekomen op basis van een online vragenlijst. De school heeft geformuleerd welke ondersteuning mogelijk is, vanuit welke visie en met welke doelen.

2. Onze school & passend onderwijs

2.1 Algemene gegevens

Gegeven	Antwoord
Invuldatum	november 2023
Naam van onze school	Picasso Lyceum
Onderwijstype	Voortgezet onderwijs (VO)
Naam van ons schoolbestuur	Stichting Lucas Onderwijs
Naam samenwerkingsverband	SWV VO Zoetermeer
Onderwijsniveaus onderbouw	HAVO HAVO / VWO MAVO MAVO / HAVO VMBO TL VMBO TL / HAVO VWO VWO - Atheneum VWO - Gymnasium
Onderwijsniveaus bovenbouw	HAVO MAVO VMBO TL VWO VWO - Atheneum VWO - Gymnasium
Leerjaren	Bovenbouw Onderbouw

2.2 Visie

Ons onderwijsconcept

gepersonaliseerd leren

Toelichting op onderwijsconcept

In een wereld waarin het steeds gemakkelijker wordt om contact te leggen, is het steeds lastiger om verbonden te blijven. We zijn altijd bereikbaar en nemen daarmee steeds minder tijd voor onszelf. De vraag is, hoe blijven we in balans? Met onze omgeving én met onszelf. Die balans geeft een gevoel van richting, zelfwaardering en verbinding. In verbinding zijn is een basisbehoefte van ieder mens. Daarom staat Connect met jezelf, met elkaar, met de omgeving in een digitale wereld bij ons centraal.

Wij geloven dat een leerling zich het best ontwikkelt als hij in balans is met zichzelf en zijn omgeving. Wij kiezen bewust voor een schoolsysteem waarin je jezelf kan zijn en eigen keuzes kan én mag maken. We leren van en met elkaar, zodat iedereen een passende volgende stap in zijn leven kan maken. Wij stellen persoonlijke ontwikkeling centraal, bepalen leerdoelen, coachen intensief en leren feedback geven en ontvangen. We duwen niet, we trekken niet, we leggen onze hand op je schouder.

Met onze kernwaarden Uniek, Samen verbonden, Flexibel en Vooruitstrevend geven we handen en voeten aan onze visie.

Onze visie op passend onderwijs

Passend onderwijs betekent voor ons aansluiten bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Dit vormt het uitgangspunt voor de begeleiding van de leerling. De mate waarin de leerling ondersteuning behoeft en de aard van de ondersteuning verschilt.

De leerling die in zijn ontwikkeling gehinderd wordt, spant zich in om met de geboden ondersteuning door zijn vakdocent en coach binnen zijn mogelijkheden zijn talenten te ontwikkelen. De leerling die meer ondersteuning behoeft, werkt met een handelingsplan en krijgt hulp van de begeleider onderwijs zorg (BOZ). Die ondersteunt ook de vakdocent of coach met adviezen.

De ondersteuning is erop gericht om de leerling te leren om te gaan met zijn belemmeringen. Daarvoor zijn studievaardigheden in de vorm van cognitieve, metacognitieve en motivationele leerstrategieën van belang. Daarnaast kan ondersteuning op psychosociaal gebied nodig zijn.

2.3 Onderwijs en ondersteuning

Kenmerkend voor onze leerlingen

Op het Picasso mag je zijn wie je wil zijn. We hebben plek voor iedereen. Je kan én mag je eigen keuzes maken. We hebben een persoonlijke, menselijke benadering en respect voor elkaar.

Sterke punten in onze ondersteuning

We werken handelingsgericht waarbij de leidende vraag steeds is wat de onderwijsbehoefte en de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling zijn en hoe we onze aanpak daarop kunnen afstemmen. Onze werkwijze is systematisch, in stappen en transparant. Het gaat om goed signaleren, analyseren, adviseren, uitvoeren en evalueren. Door ons te richten op de mogelijkheden, vinden we aanknopingspunten om de ontwikkeling van de leerling de gewenste kant op te sturen. Het benoemen van de positieve kenmerken en mogelijkheden van zowel de leerling als de situatie, draagt bij aan de verbondenheid tussen leerling, ouders en school en vergemakkelijkt het gesprek.

De leerling voelt zich bij ons veilig, omdat hij weet dat hij kan rekenen op ondersteuning. Doordat wij niet alleen over hem praten, maar ook met hem, voelt hij zich herkend en erkend.

Om de leerling zo goed mogelijk te ondersteunen werken we samen met alle direct betrokkenen. De docent/coach/leerlingbegeleider is de onderwijsprofessional: zij/hij kent de leerling op school het beste. De ouders zijn de ervaringsdeskundigen: zij kennen hun kind het langste, en weten hoe het handelt en reageert in uiteenlopende situaties in het gezin en daarbuiten. In het belang van de leerling, streven we daarom naar een sterke betrokkenheid van de ouders.

Wij vinden het van belang om de leerling aan het stuur van zijn eigen ontwikkeling te zetten. De docent/coach/leerlingbegeleider formuleert (samen met leerling en ouders) haalbare en toetsbare doelen. Bovendien worden steeds na een afgesproken periode de bereikte resultaten geëvalueerd. Door doelgericht te werken krijgt de leerling zelf meer inzicht in zijn leerproces en leert hij zijn voortgang te monitoren en bij te sturen.

Het Picasso Lyceum is een hoogbegaafdheidsprofiel school. Wij bieden hoogbegaafde leerlingen een specifiek voor hen ontwikkeld programma en begeleiding die erop is gericht om hen uit te dagen het beste uit zichzelf te halen.

Grenzen aan onze ondersteuning

Als het Picasso Lyceum de leerling niet kan plaatsen omdat zij niet kan voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van een leerling dan, zoekt de school (of het schoolbestuur) een passende onderwijsplek op een andere school. Dat kan een reguliere school zijn of een school voor speciaal onderwijs. Belangrijk daarbij is dat een goede balans wordt gevonden tussen het advies van de basisschool, de wensen van ouders en de mogelijkheden van scholen. Als extra ondersteuning in het speciaal onderwijs nodig is, dan wordt door de school waar het kind is aangemeld een toelaatbaarheidstraject in Onderwijs Transparant gestart. Het samenwerkingsverband bepaalt of een leerling toelaatbaar is tot het speciaal onderwijs.

De aannemecommissie die bestaat uit de conrector van de onderbouw, de coördinator onderbouw en ondersteuning en/of de begeleider passend onderwijs, geeft een advies voor plaatsing op het Picasso Lyceum.

Onze ambities en ontwikkeldoelen voor de ondersteuning

Binnen het Picasso Lyceum bestaat een breed gedragen visie op onderwijsondersteuning:

"Iedere leerling heeft talenten. Het Picasso Lyceum heeft zich tot doel gesteld deze talenten te ontwikkelen tot prestaties. Belemmeringen voor de talentontwikkeling vereisen extra zorg. Onze ambitie laat zich het beste samenvatten door: "zo min als mogelijk, zo veel als nodig".

3. Ondersteuningsmogelijkheden van onze school

Onze school heeft diverse ondersteuningsmogelijkheden beschikbaar voor onze leerlingen. In paragraaf 3.1 tot en met 3.3 zijn overzichten weergegeven van de aanwezige ondersteuning.

Legenda

Op de school aanwezig

Centraal beschikbaar voor de school via het bestuur

Centraal beschikbaar voor de school via samenwerkingsverband of derden

3.1 Specialismen

Binnen ons schoolteam zijn voor verschillende functies (taak)uren toegewezen om ondersteuning aan onze leerlingen te bieden en tegemoet te komen aan hun specifieke onderwijsbehoeften. Deze zijn hieronder weergegeven.

De onderstaande lijst toont de specialisten die ingezet kunnen worden voor leerlingen die hier behoefte aan hebben.

Specialisten	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Adviseur passend onderwijs			
Decaan / loopbaanbegeleider			
Docent-coach leerlingen met (kenmerken van) hoogbegaafdheid			
Docent-coach structuur vergrootte bewegingsbehoefte			
Expert op het gebied van LZ/LG			
Expert op het gebied van psychische- en gedragsproblematiek			
Leerlingbegeleider			
Ondersteuningscoördinator			
Trainer faalangstreductie			
Trainer sociale vaardigheden			
Vertrouwenspersoon			
Verzuimcoördinator			

Anders, namelijk	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
HB-specialist			

Leerlingbegeleiders			
BOZ			

Toelichting specialisten

Voor de begeleiding van dyslexie heeft het Picasso Lyceum een dyslexie coordinator.
Faalangstreductie training wordt intern gegeven door een specialist.
Rots- en Watertraining kan worden aangeboden.

3.2 Voorzieningen

De onderstaande lijst toont de voorzieningen die beschikbaar zijn voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Deze voorzieningen zijn veelal gericht op groepen leerlingen met een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte.

Voorziening	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Begeleiding in kleine groepjes			
Bovenschoolse voorziening (OPDC / rebound)			
Huiswerkbegeleiding			
Huiswerkklas			
Time-in/time-out voorziening (met begeleiding)			
Versterkt mentoraat			

Toelichting voorzieningen

Picasso Centraal is bij ons op school een vaste locatie in het gebouw. Hier is alle zorg aanwezig die wij kunnen bieden. Denk aan: ont-prikkelen, halve fysieke roosters, het samenwerkingsverband, het inzetten van de time-out kaart, leerlingbegeleiding, faalangstraining, plannen organiseren en de huiswerkklas.

3.3 Onderwijsaanbod

De onderstaande lijst toont het onderwijsaanbod dat beschikbaar is voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Het onderwijsaanbod betreft hier een methodiek en/of aanpak die is geïntegreerd in het onderwijsprogramma en de leerlijnen van de school, of geïntegreerd kan worden na constatering van een ondersteuningsbehoefte van een leerling.

Onderwijsaanbod	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Aanbod dyslexie			
Aanbod executieve functies			
Aanbod laagbegaafdheid			
Aanbod lees- en spellingzwakte en dyslexie			
Aanbod meer- en hoogbegaafden			
Aanbod sociaal emotionele ontwikkeling			
Aanbod versterken sociaal-emotionele ontwikkeling en welzijn			
Vakspecifieke examentraining			

Toelichting onderwijsaanbod

n.v.t.

3.4 Fysieke ruimten

Verder zijn onderstaande fysieke ruimten binnen onze school aanwezig om aan specifieke ondersteuningsbehoefte tegemoet te komen. Het gaat ook om de aanpassingen in onze school die fysieke toegankelijkheid en daarmee deelname aan het onderwijs voor leerlingen met een fysieke beperking mogelijk maken.

Fysieke ruimten
Rolstoeltoegankelijke ingang
Ruimte met specifiek functies voor bewegings- en leerbehoeften of SOVA
Ruimte voor een time-out
Prikkelarme werkplek of stilteruimte
Ruimte voor één op één begeleiding
Lift
Ruimte met individuele werkplekken

Toelichting fysieke ruimten

n.v.t.

3.5 Protocollen

De onderstaande lijst toont de protocollen die we binnen onze school gebruiken. Het betreft handelingsrichtlijnen waarmee onze school voorbereid is om snel te kunnen handelen in voorkomende gevallen.

Protocol	Status
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	Actief toegepast
Protocol anti-pestten	Actief toegepast
Protocol dyslexie	Actief toegepast
Protocol meer- en hoogbegaafdheid	Actief toegepast
Protocol schorsen en verwijderen	Actief toegepast

Toelichting protocollen

De protocollen zijn terug te vinden op de website van het Picasso Lyceum.

4. Organisatie van de ondersteuning

Om de gewenste ondersteuning te bieden aan onze leerlingen kennen we een ondersteuningsroute binnen onze school en werken we samen met externe organisaties.

4.1 Ondersteuningsroute binnen de school

Inrichting ondersteuningsroute

De vakdocent en de coach signaleert. Indien nodig consulteren ze de zorgcoördinator.

De extra onderwijssteuning die wij kunnen bieden omvat alle vormen en combinaties van onderwijs, onderwijs en of zorg die de basiszorg overstijgen. De extra ondersteuning wordt georganiseerd in de vorm van een traject, ingezet vanuit het ondersteuningsteam i.s.m. de coach, ouders en de leerling. De trajecten kunnen variëren van licht curatief en tijdelijk van aard tot intensief en langdurend of structureel van aard.

Basisondersteuning

Onder basisondersteuning verstaan we preventieve en lichte curatieve interventies die binnen de onderwijsstructuur van de school- eventueel in samenwerking met anderen kunnen worden uitgevoerd. De preventie is gericht op vroegtijdig signaleren van opgroei- en leerproblemen. De basisondersteuning is in principe beschikbaar voor alle leerlingen van het Picasso Lyceum. Wij bieden een veilig leerklimaat doordat de interactie tussen de docent en leerling is gebaseerd op onderling respect, vertrouwen, veiligheid en de regels en afspraken die we hanteren op het Picasso Lyceum. De begeleiding van de coach en het wekelijkse coachgesprek zorgen voor de verbinding die de leerling nodig heeft om zich te ontwikkelen.

De coach speelt een belangrijke rol bij het scheppen van een veilig leerklimaat. De coach is het eerste aanspreekpunt voor de leerling met wie de leerling zijn probleem kan delen.

Om problemen vroegtijdig te signaleren wordt direct na aanmelding nauwlettend onderzocht of extra ondersteuning voor een leerling gewenst is. Mocht dit het geval zijn, dan zal er binnen de schoolstructuur van het Picasso Lyceum worden bekeken of dit kan worden vormgegeven.

Breedte ondersteuning

Dyslexie

Het beleid is dat leerlingen met dyslexie de opleiding volgen op basis van hun cognitieve capaciteiten. Zij vergroten middels begeleiding hun functionele lees- en spellingvaardigheid en zij leren omgaan met hun dyslexie. Iedere docent weet wie er in de klas dyslectisch is en hoe hij/zij met deze leerlingen om moet gaan. Daarnaast is het van belang aan te geven dat elke leerling een inspanningsverplichting heeft, ondanks dat er sprake is van een leerprobleem. Van ouders wordt verwacht dat ze hun zoon/dochter thuis de hulp bieden die nodig is en realistisch zijn in hun verwachtingen ten aanzien van de begeleiding van de leerlingen op Picasso Lyceum. (dyslexie protocol)

Hoogbegaafdheid

De extra ondersteuning die geboden wordt aan hoogbegaafde leerlingen is begeleiding van hoogbegaafdheid coachen die zich richten op de ontwikkeling van de volgende leerstrategieën: De vakdocent en de coach signaleert. Indien nodig consulteren ze de zorgcoördinator. Deze verwijst eventueel door naar het zorgteam voor extra ondersteuning.

- Metacognitieve strategieën helpen om het denken te ordenen voor, tijdens en na het leren en helpen om het leerproces zelfstandig vorm te geven (oriënteren, plannen, proces bewaken, bijsturen, evalueren, reflecteren)

· Motivationale strategieën helpen om de leerhouding te beïnvloeden (jezelf motiveren, concentreren, inspannen, zelfvertrouwen opbouwen)

De volgende partijen kunnen betrokken zijn bij breedte ondersteuning:

Leerlingbegeleiders

Betrokkenheid richt zich op korte begeleiding van leerling met een ondersteuningsbehoefte op het gebied van inhalen van een achterstand, planning en organisatie, het ondersteunen van de coach bij de begeleiding van een leerling.

Schoolmaatschappelijk werk

Betrokkenheid is gericht op korte begeleiding van een leerling op lichte sociale emotionele problematiek.

Begeleiding onderwijs zorg (BOZ)

Betrokkenheid is gericht op intensievere begeleiding van een leerling waarbij de begeleider onderwijs zorg met haar/zijn expertise kan bijdrage aan het ondersteunen van een leerling met extra ondersteuningsbehoefte.

De volgende interventies kunnen wij intern bieden:

Rots- en water training

De weerbaarheidstraining kan worden aangeboden op Picasso Lyceum door gecertificeerde trainers. Op aanvraag van de coach bij het Zorgteam kan een leerling hiervoor worden aangemeld. De trainingen vinden plaats op het Picasso Lyceum in de gymzaal.

Faalangstreductietraining

Individuele en/of groepstraining gericht op de angst voor toetsing en resultaten op school. Volgens de G-denken methode toelichting worden leerlingen door de trainer ondersteund.

Diepte ondersteuning

Er worden intensieve contacten onderhouden met de hulpverlening rondom thuiszitters, ernstig zieke e.d. in samenwerking met samenwerkingsverband, JGH, gemeente e.a. om passende trajecten voor leerlingen vorm te kunnen geven.

Uitstroom

Indien de grenzen van de zorg binnen school zijn bereikt wordt gezocht naar een geschikte onderwijsplek in overleg met de BAC (beslissing Advies Commissie). Dit is de commissie die adviseert over toewijzing (V)SO aan de directeur van het Samenwerkingsverband.

Begeleidingsstructuur

De zorgcoördinator ondersteunt en adviseert docenten, coaches en management team bij de begeleiding van leerlingen die extra zorg nodig hebben. Daarnaast houdt deze zich ook bezig met het structureren en optimaliseren van de leerlingenzorg, de gang van zaken rond leerlingen die extra zorg nodig hebben. De zorgcoördinator heeft contact met externe instanties, zoals Jeugd Gezins Hulp (JGH), Informatie Centrum Onderwijs Zoetermeer (ICOZ), Geestelijke GezondheidsZorg (GGZ)D en andere hulpverleningsinstanties rondom de leerling.

Naast de zorgcoördinator is er een Hoogbegaafdheid Coördinator, dyslexie coördinator en leerlingbegeleiders.

De leerlingbegeleiders ondersteunen, kortdurend, een leerling en ondersteunt en adviseert docenten en coaches.

Op gemeenteniveau zijn specialisten op gebied van jeugdhulpverlening samengebracht. Deze hulp wordt geboden door Jeugd en gezinshulp medewerkers (JGH) Hierin werken professionals van de samenwerkingspartners zoals jeugdartsen, maatschappelijk werkers en pedagogen. Problemen

waarmee leerlingen naar JGH doorverwezen kunnen worden zijn: problemen op school (faalangst, pesten, concentratie), familieproblemen, problemen met jezelf, problemen met verslaving. De GGZ nodigt alle jongeren op vaste momenten gedurende de schoolperiode uit voor een onderzoek naar hun gezondheid, ontwikkeling en leefstijl. Daarnaast kunnen wij als school leerlingen aanmelden met lichamelijke en/of psychosociale problemen om te kijken welke hulp er verder nodig is.

Ondersteuningsteam

Onze school werkt met een ondersteuningsteam. Een ondersteuningsteam is een deskundig team dat bij elkaar komt om leerlingen te bespreken die extra ondersteuning nodig hebben.

Ons ondersteuningsteam bestaat in ieder geval uit de:

- Ondersteuningscoördinator
- Schoolmaatschappelijk werker
- Deskundige van het samenwerkingsverband
- Leerlingbegeleider
- Jeugdhulpprofessional

Ons ondersteuningsteam komt minimaal 4 keer per jaar bij elkaar.

4.2 Samenwerking met kern- en ketenpartners

Onderwijssector

Onderstaande lijst laat zien met welke onderwijssectoren onze school samenwerkt.

Onderwijssector

Regulier basisonderwijs (bao)

Regulier voortgezet onderwijs (vo)

Keten- / Kernpartner

Onderstaande lijst laat zien met welke partners onze school samenwerkt. Deze partnerorganisaties bieden gespecialiseerde ondersteuning of hulp in en rond de thuissituatie, voor opvoeding, gezondheid of veiligheid. Deze samenwerkingsrelaties bepalen mede in hoeverre de school in staat is om ondersteuning af te stemmen met overige hulp.

Keten-/kernpartner

Adviseur passend onderwijs / consulent van het SWV

Centrum Jeugd en gezin (CJG)

GGZ / Jeugd-GGZ

Jeugdgezondheidszorg (JGZ incl. schoolarts)

Jeugdhulpverlening

Leerplichtambtenaar

Lokale overheid/gemeente

Schoolmaatschappelijk werk / gezinswerker

Toelichting samenwerking

Wij werken nauw samen met collega's binnen het samenwerkingsverband. Zij spelen een belangrijke rol wanneer het SWV betrokken raakt.

5. Bijlage

Overzicht specialisten

In dit hoofdstuk vind je een overzicht van alle specialisten met de bijbehorende definitie die gehanteerd wordt in de vragenlijst van Perspectief op School.

Specialist	Definitie
Beeldcoach en/of video-interactie-begeleider	Een deskundige die is bedoeld om leraargedrag te verbeteren door middel van persoonlijke begeleiding of het bespreken van video opnamen.
Begeleider passend onderwijs	De begeleider passend onderwijs richt zich op het leerproces en de ondersteuningsvragen van leerlingen en leraren.
Dyscalculiespecialist	Een dyscalculiespecialist is een deskundige in het signaleren van dyscalculie bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Dyslexiespecialist	Een dyslexiespecialist is een deskundige in het signaleren van dyslexie bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Fysiek specialist (zoals motorisch remedial teacher)	Een deskundige die extra onderwijshulp verleent in het kader van de bewegingsopvoeding. Zij richten zich op de ontwikkeling van het bewegingsgedrag van het kind.
Gedrag / sociale vaardigheden specialist	Een sova-specialist is een deskundige die helpt in de ontwikkeling van vaardigheden die betrekking hebben op de omgang met anderen. Bij sociale vaardigheden horen onder andere: inzicht hebben in de ander, goed kunnen luisteren, aandacht hebben voor andermans gevoelens en conflicten oplossen.
Jonge kind specialist	Een deskundige die zich heeft gespecialiseerd in de ontwikkeling en behoeften van het jonge kind.
Logopedist	Een logopedist in het onderwijs is een paramedicus die preventie, zorg, training en advies biedt met betrekking tot de primaire mondfuncties (zuigen, slikken en kauwen), het gehoor, de stem, de taal en de spraak.
Meer- en hoogbegaafdheid specialist	Een deskundige in het begeleiden van leerlingen met een aanleg om tot uitzonderlijke prestaties te komen.
Minder- en laagbegaafdheid specialist	Een deskundige die zich bezig houdt met leerlingen die minder dan gemiddeld begaafd zijn.
NT2-specialist	Een specialist op het gebied van Nederlandse taalverwerving voor leerlingen met een anderstalige achtergrond.
Ondersteuningsadviseur / gedragswetenschapper	De ondersteuningsadviseur kenmerkt zich als een gedragswetenschapper met brede kennis van de school, die bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen met gedragsproblemen. Zij coachen hierin vaak leraren, ambulante begeleiders en anderen. Veelal is dit een psycholoog of orthopedagoog.
Orthopedagoog	De orthopedagoog maakt voor mensen met ontwikkelings-, leer- en gedragsproblemen een behandel- en begeleidingsplan dat hun situatie kan verbeteren. Zodoende probeert de orthopedagoog ervoor te zorgen dat zij de hulp krijgen die het beste bij hun karakter en problemen aansluit, met als doel hun ontwikkeling te optimaliseren en hun

	participatiekansen te maximaliseren. Orthopedagogiek is dus een specialisatie in het wetenschappelijk onderwijs.
Psycholoog	Een psycholoog is een professioneel deskundige in de psychologie, de wetenschap die zich bezighoudt met het innerlijk leven (kennen, voelen en streven) en het gedrag van de mens.
Reken-/wiskunde-specialist	Een reken- en wiskundespecialist is een deskundige in het signaleren van reken- en wiskunde problemen bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Taal-/leesspecialist	Een taal- en leesspecialist is een deskundige in het signaleren van taal- en leesproblemen bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Interne begeleiding	Een deskundige die zich bezig houdt met coördinerende, begeleidende en innoverende taken op school.
Leerlingbegeleiding	Een deskundige die leerlingen met problemen bijstaat, adviseert of doorverwijst.
Remedial teaching	Een deskundige die hulp verleent aan leerlingen met leerproblemen of gedragsstoornissen (zoals faalangst).
Zorgcoördinatie	Een deskundige die zich bezig houdt met coördinerende, begeleidende en innoverende taken op school.